

Xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsi

Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə tarixinə qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olmuş 1990-cı ilin 20 yanvarında ölkəmizə qarşı ərazi iddiaları irəli sürən Ermənistan təcavüzkar hərəkatlarından və keçmiş SSRİ rəhbərliyinin onlara havadarlığından hiddətlənən, Bakının küçələrinə və meydanlarına çıxaraq buna öz qeyrətli etirazını bildiren, geniş xalq kütlələrinə qarşı sovet ordusunun döyüş hissələrinin yeridilməsi misli görünməmiş nəticələrə gətirib çıxardı. Həmin günlərdə öz ölkəsinin, xalqının azadlığını, şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan mərd Vətən övladları canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. XX əsrin 80-ci illəri Sovet imperiyasının ən mürəkkəb və tənəzzül illəri idi. Artıq sosializm bir ideologiya və sosial-iqtisadi münasibətlər sistemi kimi öz süqutunu yaşayırdı. Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin baş katibi, Mixail Qorbaçov və onun komandasının uğursuz siyasəti imperiyanın çöküşünü daha da sürətləndirdi, ictimai və sosial ədalətsizliyi artırdı, millətlərarası münasibətlərin son dərəcə korlanaraq, milli münaqişələrə çevrilməsinə gətirib çıxartdı. Yaranmış siyasi boşluq və dövlət idarəçiliyinin zəifləməsindən məharətlə istifadə edən və M.Qorbaçovun yaxın ətrafındakı erməni millətçiləri Azərbaycana qarşı düşmən və separatçı niyyətlərini həyata keçirərək, Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətini Azərbaycandan ayıraraq Ermənistanla birləşdirmək tələbi ilə çıxış etməyə başladılar. Xankəndidə və İrəvanda başlayan antiazərbaycan əhval-ruhiyyəli mitinqlər tezliklə Moskvanın dəstəyiylə davamlı bir hərəkata çevrildi.

Təəssüf ki, SSRİ hökuməti, Azərbaycanın ovaxtkı kommunist rəhbərliyi bu ciddi, dövlətin əsasını sarsıdan, ictimai

sabitliyi pozan, milli düşmənçiliyi alovlandıran SSRİ-ni çökdürəcək təxribatçı hərəkatlara nə qanunauyğun reaksiya verdi, nə də vaxtında lazımi tədbirlər gördü. Bu ədalətsizliyə etiraz edən, torpağının bölünməsinə, ərazi bütövlüyünün pozulmasına qarşı çıxan Azərbaycan xalqı meydanlara toplaşaraq respublika və ölkə rəhbərliyindən qanun-qaydanın, haqq-ədalətin bərpa olunmasını tələb etdi.

Ancaq nə meydana, nə də hökumət binasında öz xalqının haqlı tələblərini qarşılaya biləcək, xalqı axıra qədər öz arxasınca apararaq qanunun və ədalətin təntənəsini təmin edəcək yetkin lider olmadı. Meydanda xalqa rəhbərlik etmək iddiasında olan, o dövrün etiraz dalğası üzərində yaranan Azərbaycan Xalq Cəbhəsi liderləri ilə ölkənin kommunist rəhbərliyi arasında fikir və əqidə birliyinin olmaması, əksinə, ideoloji ziddiyyətin mövcudluğu, böyük tarixi, milli mücadilənin hakimiyyət uğrunda savaş müstəvisinə keçirilməsi bəzi təxribatçı qüvvələrə əl-qol açmasına rəvac verdi. SSRİ DTK-nın və bəzi gizli ermənipərəst təşkilatların dəstəklədiyi və maliyyələşdirdiyi təxribatçı qruplar meydana çıxdı.

Azərbaycan xalqı ölkənin kommunist rəhbərliyinə antimilliyət mövqeyinə görə nifrət edir və ona inanmırdı. Buna görə də 1989-cu ilin sonlarında xalq Azadlıq meydanında davamlı etiraz aksiyasına başladı. Xalqın etiraz mitinqləri artıq milli azadlıq mübarizəsi müstəvisinə keçməkdə idi. Bundan ehtiyat edən, eləcə də digər xalqların və millətlərin gözünü qorxutmaq, milli-azadlıq arzularını boğmaq məqsədi ilə Mixail Qorbaçov və komandası bütün qanunları və konstitusion hüquqları pozaraq, öz mülki vətəndaşlarının üzərinə ağır silahlı qoşun yeritdi. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Sovet İttifaqının hərbi hissələri fəvqəladə vəziyyət elan edilmədən Bakı şəhərinə və Azərbaycanın bir neçə rayonuна hücum edərək misli görünməmiş qətləmə törətdi. O zaman xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyev həyatını risk altında qoyaraq, oğlu İlham Əliyevlə Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinə gələrək Bakıda baş verən qanlı qırğının günahkarlarını, Mixail Qorbaçovu və SSRİ hökumətini qətiyyətlə ittiham etdi: "Bakıda Sovet qoşunları tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı törədilən qanlı hadisə hüquq, əxlaq, mənəviyyata ziddir, xalqa qarşı tarixi cinayətdir".

1990-cı il 20 Yanvar Bakı qətləməsinə ən doğru qiyməti tarix özü verdi. Şəhidlərin qanı yerdə qalmadı, şər imperiyası dağıldı, Azərbaycan öz müstəqilliyinə qovuşdu, milli birlik və azadlıq arzusu qalib gəldi.

20 Yanvar faciəsinin dərslərindən danışıarkən ümummilli lider Heydər Əliyev çox haqlı olaraq qeyd edirdi: **"Azərbaycan xalqı 20 yanvarda hərbi, siyasi, mənəvi təcavüzə məruz qalsa da, öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadiq olduğunu, Vətənin azadlığı və müstəqilliyi naminə ən ağır sınaqlara sinə gərmək, hətta şəhid vermək əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirdi"**.

Bəli, Azərbaycan xalqı bütün dövrlərdə olduğu kimi, öz varlığını bir daha dünyaya tanıtdı, imzasını şəhid və qurbanlarının qanı ilə tarixə yazdı. Azadlıq şəhidlərinin dəfnində milyondan artıq insanın iştirakı ilə millət bir daha qəti etirazını nümayiş etdirdi, bütün dünyaya sarsılmadığını, sınımadığını elan etdi. 20 Yanvar öz siyasi-hüquqi qiymətini 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə qayıdışından sonra alıb. Ulu öndər 1994-cü ilin yanvar ayının 5-də bu barədə xüsusi fərman verib. Fərman iki hissədə ibarətdir. Birinci hissədə hadisənin ildönümü ilə bağlı lazımi tədbirlərin hazırlanaraq həyata keçirilməsi, ikincisi isə siyasi-hüquqi qiymətinin verilməsinə aiddir. Fərmanın icrası nəticəsində xalqımızın bu qəhrəmanlıq səhifəsi təkamül günü kimi yox, həm də ədəbi-bədii əsərlərdə, mədəni-kültüvi tədbirlərdə özünün bədii-estetik əksini tapır. Bundan başqa, sənəd Azərbaycan xalqının azadlıq uğrunda mübarizəsini bütün dolğunluğu ilə bugünkü və gələcək nəsillərə çatdırır. Ulu öndərin layiqli davamçısı olan ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev də bu kursu davam etdirərək azadlıq mücahidlərinə, şəhid olanların ailələrinə xüsusi qayğıyla yanaşır. Dövlət başçısı 20 Yanvarda sovet ordusunun bu işğalının mahiyyəti, xalqımızın qəhrəmanlığı barədə deyib: "20 yanvarda sovet rejiminin hərbi, siyasi və mənəvi təcavüzünə məruz qalmış Azərbaycan xalqı öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadiq olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Azərbaycanda haqq-ədalətin müdafiəsi yolunda canlarından keçmiş Vətən övladları Qanlı Yanvarda xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə parlaq səhifə yazdılar".

Bəli, 20 Yanvar həm də qəhrəmanlıq dərsi, şəhidlik məqamına yüksələrək əbədiyaşarlıq qazandı. Praqmatik dövlət başçısı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev demişkən: **"20 Yanvar faciəsi Azərbaycan xalqının yaddaşından heç vaxt silinməyəcəkdir. Şəhidlərimizin əziz ruhu daim yaşayacaq, onların əziz xatirəsi Azərbaycan xalqının qəlbində əbədi yaşayacaqdır"**.

Səbinə ƏHMƏDOVA,
Gəncə şəhər Kəpəz rayon Qeydiyyat
Şöbəsinin rəisi.